

Svar på skriftligt spørgsmål om förebyggande av tvångsäktenskap och skäligare villkor för upplösning av dem

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 477/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Sofia Vikman /saml:

Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att mer effektivt än i dagsläget förebygga tvångsäktenskap och hur avser regeringen garantera offren för tvångsäktenskap skäligare villkor för upplösning av äktenskapet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Tvingande till äktenskap är ett fenomen som kan granskas såväl straffrättsligt som familjerättsligt.

Enligt artikel 37 i Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) ska parterna vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att säkerställa att uppsåtliga gärningar som består i att tvinga en vuxen person eller ett barn att ingå äktenskap är straffbelagda. Konventionen har satts i kraft i Finland genom regeringens proposition 155/2014 rd. Tvingande till äktenskap kan bli straffbart som människohandel, grov människohandel eller tvingande. Förutom egentligt tvingande är också utlämning, transport, mottagande och inkvartering av en person i syfte att tvinga till äktenskap straffbart. I samband med genomförandet av Istanbulkonventionen kompletterades strafflagstiftningen så, att man i strafflagen införde ett uttryckligt omnämnande av tvångsäktenskap.

Enligt artikel 32 i Istanbulkonventionen ska äktenskap som ingås under tvång kunna upphävas, ogiltigförklaras eller upplösas utan att detta blir oskäligt ekonomiskt och administrativt betungande för brottsoffret. I samband med totalreformen av äktenskapslagstiftningen år 1987 övergavs bestämmelsen om den med skilsmässa likvärdiga återgången av äktenskap. Enligt den nuvarande äktenskapslagen behandlas alla former av upplösning av äktenskap såsom skilsmässa. Med tanke på orimliga situationer finns en särskild skiljedomsbestämmelse om avvitrning.

Enligt finländsk lagstiftning och i det finländska samhället har en skilsmässa inte någon stigmatiserande verkan. Att få skilsmässa är enkelt och förmånligt i Finland. Äktenskapsskillnad döms efter att en betänketid på sex månader förflutit sedan ansökan in-kommit, i vissa fall även utan

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 477/2017 rd

betänketid. En skilsmässa förutsätter ingen särskild grund eller den andra partens samtycke eller medverkan.

Äktenskap som ingåtts i Finland ska särskiljas från äktenskap som ingåtts i utlandet. Finländsk lagstiftning kan inte påverka giltigheten av äktenskap som ingåtts i utlandet och utländska äktenskap kan inte upplösas genom åtgärder som vidtas i Finland. Med stöd av 139 § 2 punkten i äktenskapslagen ska ett utländskt äktenskap däremot inte erkännas om dess erkännande skulle leda till ett resultat som strider mot grunderna för rättsordningen i Finland. Denna bestämmelse kan åberopas bland annat i fall där erkännande av utländskt äktenskap skulle vara ohållbart med tanke på de grundvärderingar som vårt eget rättssystem avspeglar.

För intervention i tvångsäktenskap är förebyggande av grundläggande vikt. Förebyggande i sin tur bygger på att fenomenet identifieras och att myndighetssamarbetet fungerar. Detta framgår också av en utredning som gjorts av Institutet för kriminologi och rättspolitik, Pakkoavioliittojen esiintyminen ja ilmitulo Suomessa (förekomsten och avslöjandet av tvångsäktenskap i Finland). (Virve Toivonen: Pakkoavioliittojen esiintyminen ja ilmitulo Suomessa; http://oikeusministerio.fi/artikkeli/-/asset_publisher/selvitys-pakkoavioliitot-ovat-todellisuuttamyos-suomessa-viranomaisten-koulutusta-ja-yhteistyota-vahvistettava). Utredningen gjordes på begäran av justitieministeriet. Justitieministeriet har bjudit in berörda parter vid olika myndigheter till aktuell debatt om förebyggande av tvångsäktenskap i Finland. Målet med debatten är att gå igenom bland annat de nuvarande direktiven och deras ändamålsenlighet. Vid mötet ska behoven av vidare åtgärder kartläggas.

Helsingfors 22.11.2017

Justitieminister Antti Häkkinen